

SISTE NYTT OM FUGLER I SØR-TRØNDELAG RUNDSKRIV NR. 8 fra LRSK/ST

Kjetil Aa. Solbakken, Morten Venås & Einar Sæter

Velkommen til det åttende rundskrivet fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen i Sør-Trøndelag (LRSK/ST). Som vanlig oppfordrer vi de av dere som vet om noen som burde bli med på vår utsendelsesliste, om å gi oss et lite vink. Det samme gjelder eventuelle endringer i adresselisten. Siden sist har det skjedd flere endringer i komiteens sammensetning. Vår mangeårige ankermann Øystein R. Størkersen har fratrudd vervet som sekretær, og han takkes for den monumentale innsatsen han gjort med det faunistiske arbeidet i LRSK/ST gjennom mange år. Tor Audun Olsen har også gått ut av komiteen siden han har flyttet fra landsdelen, og også han takkes for viktig innsats. Kjetil Aa. Solbakken har fra og med 1. januar 2004 overtatt sekretærfunksjonen, og Morten Venås og Einar Sæter har kommet med som nye medlemmer i komiteen.

LRSK/ST på internett

Dette nyhetsbrevet er også lagt ut på LRSK/STs egen nettside som ligger under NOF/STs nettsider: <http://home.no.net/nofst/lrskst.html> Tidligere nyhetsbrev samt alle våre rapportskjemaer kan også lastes ned herfra.

Rapporten for 2001 og 2002

Av ulike årsaker har LRSK/ST kommet noe på etterskudd med publisering av sine årsrapporter, og rapportene for 2001 og 2002 har enda ikke sett dagens lys. Disse er planlagt utgitt i *Trøndersk Natur* i løpet av 2004, og avtroppende sekretær Øystein R. Størkersen vil fortsatt bistå LRSK-ST med dette arbeidet.

Rapporten for 2003

Hovedhensikten med dette nyhetsbrevet er å anmode alle observatører om å snarest sende oss det materialet som de ønsker å bidra med for året 2003. Av hensyn til innleveringsfrister til TN så vil vi be om at observasjoner sendes oss snarest og helst innen 15. april 2004. Observasjoner fra tidligere år ønskes oversendt LRSK så snart som mulig. Foreløpig har kun følgende personer sendt oss sine rapporter: DOB, ESÆ, ETH, IHA, KAS, MVA, MVE, TON. I tillegg kommer en rekke spredte opplysninger som er samlet inn eller sendt oss. Vi ønsker også tilsendt bilder som dokumentasjon på sjeldenhets saker eller av øvrige interessante funn til bruk i rapporten. Både dias, papirbilder eller digitale bilder er av interesse. Ved innsendelse av digitale bilder er det viktig at disse har tilstrekkelig oppløsning til bruk på trykk. I utgangspunktet ønsker vi tilsendt bilder i ubehandlet form, eller evt. behandlede bilder med oppløsning på minst 300 DPI (ta kontakt hvis du er usikker på hva dette innebærer).

Innrapportering til NSKF

Funn av nasjonalt sjeldne fuglearter og de fleste hybrider skal behandles av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF). Fristen for innsendelse av slike observasjoner er alltid 1. februar året etter at observasjonen er gjort. Observasjoner av NSKF-arter kan også med fordel sendes via LRSK, som vil videresende dem til NSKF. Husk at tilgjengelig dokumentasjon må legges ved for å sikre en effektiv saksbehandling. For mer informasjon om NSKF, se komiteens websider: <http://www.nskf.org/>

Innrapportering på Excel-skjema

De som har mulighet for det anmodes på det sterkeste om å benytte det Excel-baserte rapportskjemaet for årsoppsummeringer (lagt ut på LRSK/STs hjemmesider eller kan fås ved kontakt til LRSK). Fordelen med skjemaet er mange: Rask sortering av artene, sammenstilling av innsendte rapporter skjer vesentlig

raskere, LRSKs arbeide blir mer effektivt, standardisering kan oppnås for alle landets LRSKer, som igjen gagnar arbeidet til NFKF. Standardiseringen er helt nødvendig skal NOF som sådan bli en troverdig part i arbeidet for vern av norsk natur! Vi oppfordrer så sterkt vi bare kan at alle som har mulighet til det benytter dette skjemaet. Excel-arket inneholder en mal som viser noen eksempler på hvordan skjemaet skal anvendes.

Vårtrekk observasjoner

Den Excel-baserte rapportmalen har en egen kolonne der observatørene kan anmerke registreringene enten med "V" eller "H" for henholdsvis vår eller høst for de registreringene som har relevans for vårobs eller sene høstobs. En av fordelene med dette systemet (framfor det gamle vårtrekkskjemaet) er at her er det plass til å skrive inn mer informasjon. Vi gjør oppmerksom på at også sene observasjoner er av interesse da vår kunnskap om det er relativt lav. Slike kan leveres separat sammen med andre observasjoner og anmerk de gjerne med "sen høst" eller lignende.

Med hilsen

Kjetil Aa. Solbakken (sekr. LRSK/ST)

Trondheim 11.3.2004

Vedlegg:

1. Rapport- og sjeldenhetsliste
 2. LRSK-sjeldenhetsskjema
 3. Hvordan finner jeg UTM-koordinater?
 4. Utsendelsesliste
-

LRSK/ST
c/o Kjetil Aa. Solbakken,
Saupstadringen 67A,
7078 SAUPSTAD

Tel: 72 58 10 09p / 97 62 35 93m
e-post: kjetaso@online.no

Tabell 1. Observasjoner av følgende arter/underarter skal behandles av LRSK/Sør-Trøndelag og skal dokumenteres (beskrivelse e.l.). Listen gjelder fra og med 2001. I tillegg kreves det beskrivelse av arter/underarter som er nye for fylket eller for arter som skal godkjennes av NSKF.

Havlire	Sivhauk	Turteldue	Hauksanger
Stormsvale	Lerkefalk	Snøugle	Gulbrynsanger
Dvergsvane	Myrrikse	Slagugle	Dvergfluesnapper
Snøgås	Dobbeltbekkasin*	Lappugle	Trelerke
Tundragås ua <i>flavirostris</i>	Fjellmyrløper	Nattravn	Tartarpiplerke
Sædgås	Avosett	Isfugl	Lappiplerke
Ringgås <i>bernicla</i>	Polarjo juv.	Nattergal	Linerle ua <i>yarrellii</i>
Mandarinand	Dvergmåke	Svartrødstjert	Gulerle ua <i>flava</i>
Snadderand hunn	Sildemåke ua <i>graellsii</i>	Svartstrupe	Tomskate
Taffeland	Splitterne	Rødvinge ua <i>coburni</i>	Rosenfink
Stellerand	Svarterne	Gresshoppesanger	Hortulan
Vepsevåk	Polarlomvi	Rørsanger	Vierspurv
Musvåk	Skogdue	Myrsanger	Dvergspurv

* Gjelder kun observasjoner utenom hekkeområdene.

Tabell 2. Observasjoner av bl.a. følgende arter/underarter skal rapporteres til LRSK/Sør-Trøndelag. Beskrivelse er *vanligvis* ikke påkrevd for disse artene.

Gulneblom	Temmincksnipe	Sivhøne	Vintererle
Dvergdykker	Kvartbekkasin	Storjo	Duetrost
Toppdykker	Dobbeltbekkasin	Fjelljo	Møller H
Havsvale	Boltit	Polarjo ad.	Bøksanger
Grålire	Dverglo	Polarmåke	Lappmeis
Knoppsvane	Svarthalespove	Grønlandsmåke	Varsler
Stripegås	Svømmesnipe	Tyrkerdue	Nøttekråke
Tundragås <i>albifrons</i>	Myrhauk	Haukugle	Pilfink
Ringgås <i>hrota</i>	Fiskeørn	Hornugle	Stillits
Hvitkinngås	Jaktfalk	Hærfugl	Tornirisk
Knekkand	Vandrefalk	Vendehals	Polarsisik
Skjeand	Fasan	Hvitryggspett	Brunsisik ¹
Stjertand	Vaktel	Dvergspett	Båndkorsnebb
Snadderand hann	Vannrikse	Grønnspekk	Konglebit
Praktærfugl	Åkerrikse	Gråspett	Kjernebiter
Lappfiskand	Sothøne	Fjellerke	

¹Bare innfangede fugler publiseres. H - gjelder hekkefunn.

Tabell 3. I tillegg til tabell 1 og 2 er det ønskelig at observatørene sender inn følgende forhold

1. Generelt gjelder at LRSK ønsker alle observasjoner av vanlige eller uvanlige arter fra uvanlige lokaliteter, sene/tidlige observasjoner, uvanlige antall og vinterfunn av arter som normalt trekker.
2. Innlandsfunn av alle arter som anses som vanligvis marint tilknyttet, f.eks. havørn, storskarv og ærfugl.
3. Hekkefunn av alle ender, med unntak av gravand, stokkand, kvinand, ærfugl og siland.
4. Hekkefunn av dykkere, rovfugler, ugler og spetter.
5. Hekkefunn av spettmeis, stjertmeis, kornkråke og kaie på nye lokaliteter.
6. Funn av arktiske vadefuglarter utenom trekkperioden juli-oktober, f.eks. av tundralo, dvergsnipe, myrsnipe, tundrasnipe, sotsnipe m.fl.
7. Observasjoner av 2K/3K makrellterne eller rødnebbterne.

Tabell 4. Truete arter som er aktuelle som hekkefugler i Sør-Trøndelag. Alle observasjoner fra potensielle hekkelokaliteter og påvist hekking skal rapporteres. UTM-koordinater er sterkt ønskelig!

Storlom	Jaktfalk	Trane	Skogdue
Smålom	Vandrefalk	Dverglo	Vendehals
Sangsvane	Hønehauk	Sørlig myrsnipe	Hvitryggspett
Sædgås	Myrhauk	Fjellmyrløper	Dvergspett
Stjertand	Havørn	Svarthalespove	Gråspett
Skjeand	Kongeørn	Dobbeltbekkasin	Fjellerke
Bergand	Fiskeørn	Nordlig sildemåke	Sørlig gulerle
Havelle	Åkerrikse	Lunde	Hortulan
Svartand	Vannrikse	Teist	
Sjøorre	Myrrikse	Hubro	

Rapportskjema for sjeldenhetssaker

Den lokale rapport og sjeldenhetskomité i Sør-Trøndelag – LRSK/ST

Vennligst fyll ut flest mulig av postene i dette skjemaet. Dette for at LRSK skal kunne gjøre en riktig og rettferdig bedømmelse av ditt funn. Merk at tilgjengelig dokumentasjon må vedlegges for å kunne få bedømt et funn av LRSK. Bruk baksiden av arket dersom plassen blir for liten. Godkjente funn publiseres i årsrapporten. Skjemaet og evt. dokumentasjon sendes enten per post eller om mulig via e-mail til LRSK. Adressen er: LRSK c/o Kjetil Aa. Solbakken, Saupstadringen 67A, 7078 SAUPSTAD. E-mail: kjetaso@online.no.

Observasjonsformalia

Art (evt underart):	Observasjonsdato (angi også første og siste obs. dag for stasjonære fugler):	
Antall, alder, kjønn, drakt:	Observasjonstidspunkt:	Observasjonstid totalt:
Observasjonssted (lokalitet, kommune):		
Biotop:		
Vær (skyer, sikt, med-/motlys, vindretning og –styrke):		
Optikk:		

Beskrivelse

Kort om observasjonsomstendighetene (hvordan ble fuglen oppdaget, hvordan ble den sett, hvordan forsvant den, observasjonsavstand, evt flygehøyde etc):
Angi hvordan bestemmelsen skjedde (umiddelbart, etter en tids observasjon, ved litteraturstudier i ettertid):
Arten ble sett i nærheten av/i selskap med følgende arter:
Hvordan ble størrelsen bestemt og/eller vurdert:
Adferd, bevegelser og fluktmåte:
Utførlig beskrivelse av fuglen: Gjerne med skisse. Ta evt. i betraktning følgende: størrelse, kroppsform, vinge- og hodeform, vinge- og halebånd, bevegelsesmåte, generell adferd og evt. andre karakterer som ble observert. Ringnummer, mål og vingeformel ved fangst. Kopi av notatbok mottas gjerne:
Lyd:
Hvilke arter ble vurdert som forvekslingsrisiko:
Hvilke var de avgjørende kriteriene for å utelukke disse artene:
Beskriv kort begrunnelsen for en evt underartsbestemmelse:
Beskriv kort begrunnelsen for en evt aldersbestemmelse:
Beskriv kort begrunnelsen for en evt kjønnsbestemmelse:

Dokumentasjon

Mht bilder ønsker LRSK fortrinnsvis å motta fysisk dokumentasjon (dias, papirbilder). Evt. elektroniske bilder av god kvalitet kan sendes med som supplement til de fysiske.

Hvilken dokumentasjon finnes (foto, video, lydopptak, feltskisser):	
Hvilken dokumentasjon er vedlagt:	Ønskes dokumentasjonen i retur:

Rapportør/observatører

Rapportør:	Adresse:	
E-mail adresse:	Telefon dagtid:	Telefon kveldstid:
Rapporten skrevet (dato):	Erfaring med arten/relaterte arter:	Antall år som aktiv ornitolog:
Navn og telefon til den som oppdaget fuglen(e):	Erfaring med arten/relaterte arter:	Antall år som aktiv ornitolog:
Navn og telefon til andre medobservatører:	Erfaring med arten/relaterte arter:	Antall år som aktiv ornitolog:

For LRSK, skriv ikke her!

Saknummer:	Behandlet dato:	Oversendt NSKF:	
Godkjent A (m. belegg):	Godkjent B (u. belegg):	ikke godkj:	avventes:

Hvordan finner jeg UTM-koordinater?

UTM-systemet gjør det mulig å anviser forholdsvis nøyaktig sted for oppgitt observasjon og er en enkel metode som observatørene kan anvende når nøyaktig stedsangivelse skal oppgis. UTM koden består av to bokstaver etterfulgt av 6 tall, f.eks NR 621 322.

Når UTM rapporteres bør man også huske å angi hvilket kart man har benyttet (nytt eller gammelt UTM-system). M711-serien i målestokk 1:50.000 finnes i en ny og gammel versjon: Gammel versjon ED50 har svart rutenett og ny versjon EUREF89 (eller også kjent som WGS84) som har blått rutenett.

UTM-rutenett

I dag er det altså M711 kartserien i målestokk 1:50.000 som er det mest utbredte kart i bruk. Dette kartet er delt opp i 1kmx1km ruter og 10x10km ruter (det siste er markert med fetere linjer). Hver 10 x 10km rute har fått to bokstavkoder, f.eks Trondheim ligger i 10 x 10km ruten NR. Bokstavkodene er for øvrig angitt på alle kartene i M711-serien.

Også hver 1kmx1km rute kan angis ved å oppgi bokstavkoden, fulgt av to siffer, med utgangspunkt i nedre venstre hjørne og der det første sifferet alltid leses mot øst fra vertikal (loddrett) linje og det andre mot nord fra horisontal linje.

Nøyaktig stedsangivelse

For å finne hvilken betegnelse aktuell 1kmx1km rute har, søker en etter nederste venstre hjørne i ruten og leser først av vertikal (loddrett) linje (f.eks Trondheim, Nidarø gangbro NR 68) og deretter vannrett linje (NR 34). Rutens beskrivelse er dermed NR 68 34. Det er alminnelig og ønskelig at nøyaktigheten oppgis enda nøyaktigere og innenfor en 100mx100meter rute. Det kan oppnås ved å angi to siffer til, en for hver linje. En må da tenke seg at 1kmx1km ruten deles opp i 10 stk 100m x 100m ruter. Hver 100m utgjør da 2mm på kartet. Ved å lete etter vertikal linje (loddrett) starter en fra nedre venstre hjørne og teller mot høyre (østover): 1, 2 osv. til ruten er delt i 10 like deler. Søkt punkt ligger da et eller annet sted ovenfor denne linjen, og i tilfellet Nidarø blir tallet 8 (8x2mm). Nå mangler det siste siffer som hentes fra horisontal linje (nordover) og ligger på 3 (3x2mm) nordover. Endelig UTM koordinat er etter dette NR 688 343!

UTM finnes ved å:

1. Sjekke ut bokstavkode på hvilken 10 x 10km som en befinner seg i (se egen boks nede på kartet).
2. Les av tallene ved først å starte med 3 tall fra vertikal (loddrett) linje mot øst og deretter 3 tall fra horisontal linje mot nord.

Alternativt: Husk å vær nøyaktig med stedsangivelsen og relater navnene til det som eksisterer på 1:50.000 kartene! Deretter blir det en oppgave for LRSK å ta rede på UTM-koordinatene.

Utsendelsesliste:

Georg Bangjord, georg.bangjord@fm-st.stat.no
Stephen F. Barstow, stephen.barstow@oceanor.no
Bjørn Berg, bberg@stud.sv.uit.no
Torborg Berge, torborgb@stud.ntnu.no
Dag O. Bollingmo, Dag.Bollingmo@ntub.unit.no
Tor Bollingmo, tor.bollingmo@adm.ntnu.no
Arild Espelien, arild.espelien@dirnat.no
Frode Falkenberg, falken@sisyfos.zoo.uib.no
Arne Follestad, arne.follestad@nina.no
Otto Frengen, Otto.Frenge@vm.ntnu.no
Arne Frisvoll, arne.frisvoll@st.telia.no
Jan Ove Gjershaug, jan.o.gjershaug@nina.no
Trond Løge Hagen, tlh@dmmh.no
Kristian Hassel, kristian.hassel@bio.ntnu.no
Trond Haugskott, trhaugs@online.no
Knut Hellandsjø, knhellan@online.no
Einar Hugnes, ei-hug@online.no
Hans M. Høiby, hnshoiby@online.no
Runar Jacobsson, runar.jac@c2i.net
Henrik Jensen, henrik.jensen@bio.ntnu.no
Torgeir Krokan, t-krokan@online.no
Svein-Håkon Lorentsen, svein.h.lorentsen@nina.no
Bjørn Lysklett, bjorn.lysklett@gjensidige.no
Magne Myklebust, vf@birdlife.no
Ola Nordsteien, nordsteien@spray.no
Terje O. Nordvik, teronor@start.no
Atle Ivar Olsen, ao@hinesna.no
Ståle Prestøy, stale@prestoy.org
Bjørn Rangbru, bjorn.rangbru@fm-st.stat.no
Morten Ree, morten@birdlife.no
Tore Reinsborg, tore.reinsborg@tydal.kommune.no
Hans Einar Ring, hanseinar.ring@c2i.net
Geir Rudolfsen, geir.rudolfsen@ib.uit.no
Jostein Sandvik, jostein.sandvik@dirnat.no
Kjetil Aa. Solbakken, kjetaso@online.no
Bård Gunnar Stokke, bard.stokke@bio.ntnu.no
Øystein R. Størkersen, oystein.storkersen@dirnat.no
Einar Sæter, einarset@yahoo.no
Trond Sørhuus, trondsoe@frisurf.no
Thorleif Thorsen, tthorse@c2i.net
Erik Torp, erik.torp@fm-st.stat.no
Morten Vang, morten.vang@trygdeetaten.no
Morten Venås, mvenaas@online.no
Per Inge Værnesbranden, per.inge.vae@c2i.net
Ingar Jostein Øien, ingar@birdlife.no
Tom Roger Østerås, tom.roger@start.no
Bjørn Fuldset, stjordal.forsikring.as@vesta.no
Inge Hafstad, ingehafstad@c2i.net
Eivind Hellandsjø, eivind@havneavisen.net
Atle Karlstrøm, atle-kar@online.no
Arnfinn Kjønnsvik, ark@nijos.no
Terje Kolaas, terjekolaas@hotmail.com
Jan Egil Larsen, janegillarsen@hotmail.com
Einar Lernes, lernes@hotmail.com
Bård Nyberg, birdny@online.no
Tor Audun Olsen, toraudun@stud.ntnu.no
Eirik Spets, Eirik.Spets@iaf.hist.no
Jon Peter Stav, jpstav@online.no

Ingvar Stenberg, ingvar.stenberg@c2i.net
Halvor Sørhuus, halvor@vktv.no
Edvin Thesen, edvinthesen@hotmail.com
Per Gustav Thingstad, Per.Thingstad@vm.ntnu.no
Andreas Winnem, winnem@fysmat.ntnu.no
Tomas Aarvak, tomas@birdlife.no